

HÖSTPROGRAM 2022

**EVENEMANG OCH FÖREDRAG
PÅ SJÖHISTORISKA**

FRI ENTRÉ

VÄLKOMMEN!

I höst ser vi framemot att välkomna er till vår nya utställning *Flykten från Baltikum 1943–1944* som handlar om flykten från framförallt Estland och Lettland till Sverige under andra världskriget. Fler än 30 000 människor tog sin tillflykt till Sverige från det ockuperade Baltikum och fler än 1000 båtar användes för att ta sig över Östersjön. Utställningen bygger på två parallella forskningsprojekt som resulterat i böckerna *De små båtarna och den stora flykten* och *Föremål på flykt*.

Under hösten öppnar vi dessutom en tillfällig utställning med berättelser om livet som fyrvaktare och livet på några av Sveriges fyrplatser. Men också om fyren som första anhalt efter flykt över hav.

Vi erbjuder dagliga visningar och ett fullspäckt höstprogram där flera av våra programpunkter utgår från utställningen *Flykten från Baltikum 1943–1944*. Många av dessa äger rum på museet, men vi fortsätter att erbjuda våra föredrag såväl på plats som digitalt vart du än befinner dig. För mer information, vänligen se www.sjohistoriska.se.

EVENEMANG PÅ MUSEET

ÖSTERSJÖDAGEN – FÖREDRAG

TORS 25/8, KL 15.00

I samband med Östersjödagen berättar Mirja Arnshav och Anna Arnberg om forskningsprojekten *De små båtarna och den stora flykten* samt *Föremål på flykt* som båda berör flykten från Baltikum till Sverige 1943–1944. På plats på museet och digitalt.

Mirja Arnshav är forskningssamordnare på museet samt vid CEMAS och Institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet. Anna Arnberg är chef för Kulturarvsenheten på museet samt projektledare för Flyktens materialitet.

ÖSTERSJÖFESTIVALENS FAMILJEDAG

LÖR 3/9, KL 10.00–17.00

Ett heldagsevenemang i samarbete med Berwaldhallen. Vi bjuder in till familjevisning på temat Sjöörövare på Östersjön. Förboka gratis prova-på-pass på vår seglarskola (passen är 2-3 timmar långa). Skaparverkstan är öppen. Där kan du bygga en egen solcellsbåt som går att testa i vår tillfälliga pool utomhus vid vackert väder. Gå på kistjakt mellan Sjöhistoriska och Berwaldhallen. Alla som deltar får ett pris. Se hemsidan för specifika tider. Se också Berwaldhallens hemsida för deras program som bland annat erbjuder cirkuskonserter.

MODELLHELG

LÖR 3/9 – SÖN 4/9, KL 10.00–17.00

Kom och se segelbåtar, racerbåtar, ångbåtar, ubåtar – båtmodeller av alla slag! Med utsikt över vackra Djurgårdsbrunnsviken på museets gavel har vi som vanligt en pool där du kan testa din hemmabygda modell. Du kan också bygga din egen båtmodell i vår populära skaparverkstad Ruskpricken.

HÖSTLOV/LÄSLOV MED TEMA "FLYKT ÖVER HAV"

LÖR 29/10 – SÖN 6/11, KL. 10–17

Under höstlovet tittar vi in i utställningen *Flykten från Baltikum* – hos barnen som flydde över Östersjön. Vi lyssnar på deras berättelser. Vi läser högt ur barnböcker som handlar om barn på flykt och skapar tillsammans på temat. Vi erbjuder även kistjakt och skaparverkstad.

ARKIVENS DAG MED TEMA: "MYTER OCH MYSTERIER"

LÖR 12/11, KL. 11–15

Arkivens dag firas varje år i hela Norden under ett gemensamt tema. Årets tema är "Myter och mysterier". I arkiven finns många berättelser om människor, händelser och samhällen. Vi lyfter fram några av dessa. Håll utkik på hemsidan för mer info.

BARNKONVENTIONENS DAG

SÖN 20/11

Vi uppmärksammar Barnkonventionens dag med temat Barn på flykt. Mer information publicerar vi på hemsidan när datumet närmar sig.

FILMPREMIÄR OCH SAMTAL – "DOTTERN BAKOM JÄRNRIDÅN"

TORS 24/11, KL 18–21

Dottern bakom järnridån är en dokumentärfilm om ett litet barn som skiljs från sina föräldrar under flykten från Estland 1944. Hon växer upp hos en släkting under den Sovjetiska ockupationen, bakom järnridån. Hennes föräldrar startar ett nytt liv i Sverige och får fler barn, utan att veta vad som hänt deras förstfödda dotter. Efter filmen samtalar vi med filmskaparna och deras mamma Mare, dottern som blev kvar bakom järnridån.

Dokumentären "Dottern bakom järnridån" är Erik Forsslunds och Nicholas Parts debutfilm. Denna gripande berättelse om deras mammas osannolika och dramatiska historia premiärvisas på Sjöhistoriska museet.

BALTISK JULMARKNAD

LÖR 3/12 KL. 10.00–17.00

Kom i julstämning med hantverk och traditioner från andra sidan Östersjön. Vi bjuder in till baltisk julmarknad fylld med högkvalitativt hantverk och kulturella inslag. Marknaden arrangeras tillsammans med Baltiska samarbetsgruppen som är ett samarbete mellan Sverigeesternas Riksförbund, Estlandssvenskarnas kulturförening SOV, Letternas Riksförbund i Sverige (ZLA), Litauiska Riksförbundet (LBS) och Svensk-Lettiska Föreningen. Mer information kommer att finnas på vår webb när det närmar sig.

JULLOV, TEMA: HITTA PÅ HAVET

MÅN 26/12 – FRE 30/12 & MÅN 2/1 – SÖN 8/1, KL 10–17

Vi tar hjälp av fyrar, sjökort och stjärnor för att lära oss att hitta på havet. Vi tittar på äldre navigationsinstrument och lär oss hur de användes. Vad är en vit fläck på kartan? Kan vi färglägga den med våra upptäckter? Hur gör vi för att hitta hem utan en mobiltelefon som visar var vi är? Kom med på en visning där vi blandar teori och praktik och där barnen får lära sig grunden i hur man navigerar. Vi erbjuder även kistjakt och skaparverkstad.

BÅTMAGASINET PÅ RINDÖ

RINDÖ BÅTMAGASIN HAR HELGÖPPET

LÖR 10/9 – SÖN 11/9, KL 10.00–16.00

En stor del av Sjöhistoriska museets fritidsbåtar förvaras sedan 2018 på östra sidan av Rindö. Passa på att göra en liten utflykt och ta del av vår fritidsbåtshistoria från Gustav III:s slupar till olika kanoter, segelbåtar, Petterssonbåtar och folkkära båtar som Albin 25. För info om hur du tar dig dit, se www.sjohistoriska.se.

RINDÖ BÅTMAGASIN HAR FREDAGSÖPPET

FRE 14/10, KL 10.00–16.00

Sjöhistoriska museets visar sin unika samling originalbåtar i samband med att Vaxholms kommun arrangerar sin Kulturnatt. För info om hur du tar dig dit, se www.sjohistoriska.se.

STOCKHOLM STEAM PÅ RIDDARHOLMEN

UPPLEV STOCKHOLMS VÄRLDSUNIKA ÅNGBÅTSFLOTTA

LÖR 27/8, KL 11–16

I Stockholm finns en världsunik stor ångbåtsflotta i trafik. Lördagen den 27 augusti kl 11–16 manifesteras detta vid den klassiska Riddarholmskajen. Vid kajen ligger då passagerarfartygen Mariefred, Storskär, Drottningholm, Norrskär, Motala Express, ångbåten Ejdern, ångfärjan Djurgården 3, ångslupen Tärnan, ångslupen Frithiof med flera.

Under dagen håller fartygen öppet för ombordstigning. Från scenen kommer musik och presentationer höras och Stadsmuseet erbjuder visningar på ön under hela dagen. Ombord på fartygen finns serveringar och restauranter som erbjuder kaffe, mat och dryck.

Varmt välkommen!

STUDIO SJÖHISTORISKA PÅ WEBBEN

NYA AVSNITT AV STUDIO SJÖHISTORISKA

SJOHISTORISKA.SE

Studio Sjöhistoriska återkommer med nya avsnitt under hösten. Vi sänder en serie samtal med inbjudna kunniga gäster som ger perspektiv på och fördjupning inom museets ämnen med koppling till FN:s årtionde för havsforskning. Samtalen leds av museichef Mats Djurberg. För mer information och för att se gamla avsnitt: www.sjohistoriska.se/studiosjohistoriska

HÖSTENS FÖREDRAG

Höstens föredrag tar avstamp i utställningen Flykten från Baltikum 1943–1944, vi får en fördjupad bild av olika aspekter av flykten från Baltikum till Sverige under andra världskriget och spåren som finns kvar än idag. Det finns ett begränsat antal platser till alla föredrag och föransmälran är ett krav. Vänligen gå in på hemsidan www.sjohistoriska.se för att föransmäla dig. Fri entré.

KVÄLLSFÖREDRAG: "DE SMÅ BÅTARNA OCH DEN STORA FLYKTEN"

TIS 27/9, KL 18.00 | FÖREDRAGSHÅLLARE: MIRJA ARNSHAV

1943-1944 anlände till Sveriges ostkust omkring 1 000 båtar med människor på flykt från det ockuperade Baltikum. Vilka var båtarna som bar människorna över havet? Vad blev de av dem sedan? Och vad kan de berätta om flykten? Föredraget bygger på författarens avhandling *De små båtarna och den stora flykten: arkeologi i spåren av andra världskrigets baltiska flyktbåtar* från 2020.

Mirja Arnshav är arkeolog och verksam som forskningssamordnare vid Sjöhistoriska museet samt vid CEMAS och Institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet.

LUNCHFÖREDRAG: "FLYKTINGFARTYG TRIINA FRÅN TALLINN TILL STOCKHOLM 1944"

ONS 28/9, KL 11.30 | FÖREDRAGSHÅLLARE: THOMAS NIIT

September 1944, annalkande ryska trupper utanför Estlands huvudstad Tallinn. SS-officern Ludwig Lienhard, med fullmakt av svenska myndigheter, att rädda estlandssvenskar leder flykten med 24 meter långa motorseglaren Triina, kraftigt överlastad med gods och ca 600 människor. Med tidigare spritsmugglare i besättningen som väl känner ruten, styr Triina med strulande motor och segel i fem knops fart från Tallinn till Stockholm.

Thomas Niit berättar om flykten med Triina 1944 från Tallinn till Stockholm. Hans farfar August Niit ägde 1/3 av motorseglaren Triina.

KVÄLLSFÖREDRAG: "GÖMT I JORD ELLER FÖRT ÖVER HAV: FÖREMÅL FRÅN FLYKTEN BERÄTTAR"

TIS 11/10, KL 18.00 | FÖREDRAGSHÅLLARE: MATS BURSTRÖM, MIRJA ARNSHAV

Vad var det för saker som räddades vid uppbrottet från Baltikum? Somligt grävdes ner och gömdes i jorden medan annat togs ombord på flyktbåtar. Med tiden blev dessa föremål inte bara känslomässigt laddade utan också bärare av minnen och berättelser. Föredraget bygger på böckerna *Minnesgömmor* av Mats Burström och *Föremål på flykt* av Mirja Arnshav och Anneli Karlsson.

Mats Burström och Mirja Arnshav är verksamma vid Institutionen för arkeologi och antikens kultur, Stockholms universitet. Mirja Arnshav är även forskningssamordnare vid Sjöhistoriska museet.

HÖSTENS ÖPPNA VISNINGAR

Sjöhistoriska museet erbjuder dagligen guidade visningar i utvalda utställningar på museet. Alla museets öppna visningar är kostnadsfria och vi välkomnar sällskap på upp till 10 personer, då antalet platser till dessa visningar är begränsat. För dig med hörselnedsättning finns hjälpmedel att tillgå. Fråga i entrén vid ankomst. I kalendariet på vår hemsida hittar du detaljerad information om vilka visningar som ges just nu!
www.sjohistoriska.se/besok/kalender

MARINEN 500 ÅR PÅ 50 MINUTER

Vi uppmärksammar marinens 500-årsjubileum med en djupdykning i vår utställning *Klart skepp!* Visningen tar upp händelser som lett fram till dagens försvar till sjöss. Hör våra kunniga guider berätta om historiska skepp, sjöfolk och sjöslag. Visningen är ca 50 min.

FLYKTEN FRÅN BALTIKUM

Den 23 september öppnar utställningen *Flykten från Baltikum 1943–1944*. Visningen ger en fördjupad bild av utställningen som handlar om flykten från Baltikum över Östersjön till Sverige under 1943-44, om de båtar som användes under flykten, berättelser från flykten och om medtagna föremål som minner om ett liv på andra sidan havet. Visningen är ca 45 min.

HUSET GULDKORN / MUSEUM HIGHLIGHTS

En av våra guider berättar om museets mest unika och spännande föremål ur museets samlingar. Husets Guldkorn ges på svenska eller engelska och finns även som audioguide på fler språk. Visningen är ca 45 min.

FAMILJEVISNING

Lördagar och söndagar erbjuds familjevisningar på Sjöhistoriska museet. Temat på visningarna växlar mellan *Skräck och Skrock*, *Livet ombord* och *Sjörövare*. Denna familjeaktivitet passar barn från 7 år och medföljande vuxna. Visningen är ca 30 min.

SKAPARVERKSTADEN RUSKPRICKEN

I Skaparverkstadens kreativa och lugna rum får vuxna och barn tillsammans skapa egna alster utifrån Sjöhistoriskas olika teman. Materialkostnaden per barn är 50 kr och betalas i museet huvudentré. Skaparverkstaden har öppet på helger och lov (med undantag för sommaren då det är stängt). Medföljande vuxna skapar kostnadsfritt tillsammans med sitt/sina barn. Skaparverkstaden öppnar för hösten den 3 september. Tiderna för passen i Skaparverkstan är följande: 10:15-11:30, 11:45-13:00, 13:45-15:00 och 15:15-16:30. Sista Medföljande vuxna ansvarar själva för sina barn.

Vid lovverksamhet är Skaparverkstaden öppen för enskilda familjer. Fritidsgrupper hänvisas till att boka besök under andra perioder. Läs mer om Sjöhistoriskas pedagogiska program på www.sjohistoriska.se/skola. För mer information om Skaparverkstaden samt vilka teman vi hämtar inspiration från i vårt skapande, se vår hemsida.

ARKIV & BIBLIOTEK • ÖPPETTIDER

BIBLIOTEK: Helgfri tisdag och onsdag kl. 12–16 samt andra tider efter överenskommelse.

ARKIV OCH FOTOARKIV: Öppet efter överenskommelse.

MODELLVERKSTAD OCH FÖREMÅLSMAGASIN: Öppet efter överenskommelse.

För kontaktuppgifter se sjohistoriska.se

SJÖHISTORISKAS VÄNNER

BLI EN DEL AV SVENSK SJÖFARTSHISTORIA

Vill du vara med och stödja Sjöhistoriska museet? Lås oss bli vänner!

Som medlem i vänföreningen får du bland annat:

- Sjöhistoriskas årsbok – Klart skepp! Svenska flottan i krig och fred under 500 år.
- Fri entré till skaparverkstaden (familjemedlemskap).
- Rabatt i museibutiken.
- Exklusiva visningar bakom kulisserna på museet.
- Glädjen i att bidra till bevarandet av det svenska maritima kulturarvet.

Läs mer på: sjohistoriska.se/vanforeningen

Eller följ oss på sociala medier: [sjohistoriskas_vanner](https://www.facebook.com/sjohistoriskas_vanner)

SJÖHISTORISKA

Kvällsföredrag: 27/9 och 11/10. Museet stänger 20.00 de kvällar det är kvällsföredrag. Mer information om Sjöhistoriska och höstens program finns att läsa på vår hemsida. OBS! Tänk på att programmet kan ändras med kort framförhållning.

Sjöhistoriska museets ordinarie öppettider:

Tisdag-söndag: kl 10.00-17.00

Måndag: stängt

Obs! Stängt 23-25/12 och 31/12 (samt 1/1 2023).

Telefon: 08-519 549 20

Sjöhistoriskas Museifartyg vid Vasamuseet

Tisdag-söndag: kl 11.00-18.00

Måndag: stängt

OBS! Museifartygen har öppat till och med 28 augusti.

Telefon: 08-519 548 90

WWW.SJOHISTORISKA.SE

Omslagsfoto: Föremål som följt med under flykten från Baltikum.
Foto: Anneli Karlsson, Sjöhistoriska museet.